

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
26 oktober 2021	D.099803 Z.029681

Voorstel ingebracht door N. van Domburg
Portefeuillehouder P.A.J.M van den Hurk
Begrotingsprogramma en 'alle stukken'
taakveld

Onderwerp **Project Zero Based Budgeting,
ombuigingen programmabegroting 2022
en Programmabegroting 2022-2025**

Voorgesteld besluit

1. De ombuigingen door te voeren zoals opgenomen in bijlage 3,
 - 1a. voor het jaar 2022 een bedrag van € 878.955;
 - 1b. voor het jaar 2023 een bedrag van € 1.853.420;
 - 1c. voor het jaar 2024 een bedrag van € 3.453.202;
 - 1d. voor het jaar 2025 een bedrag van € 3.508.202.
2. De (financiële) ombuigingen op te nemen in een Begrotingswijziging 2022, nummer 1, die bij de behandeling van het Raadsvoorstel Meerjarenbegroting 2022-2025 betrokken wordt

Samenvatting van het voorstel

Het college van burgemeester en wethouders heeft de afgelopen maanden een set van ombuigingen onderzocht om de tekorten in programmabegroting op te lossen. Daarnaast liep het proces van de toekomstoriëntatie van Buren. Het toekomstprofiel voor de gemeente Buren is vastgesteld door de raad en dient daarmee als een inhoudelijk en integraal toetsingskader voor voorliggende besluiten, zoals het ZBB-traject en de meerjarenbegroting. De set van ombuigingen betreffen grotendeels (ongeveer 75%) ombuigingen in de bedrijfsvoering. Daarnaast wordt voorgesteld om in het sociaal domein kosten te besparen door in te zetten op efficiëntie en preventie. Deze besparingen zijn allen gebaseerd op degelijk onderzoek in het sociaal domein die nu ook landelijk spelen. Als laatste kiest het college van burgemeester en wethouders ervoor om de lasten van inwoners en ondernemers licht te verhogen om zo te investeren in wonen en economie.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

Vooraf:

Het college van burgemeester en wethouders heeft ervoor gekozen het document programmabegroting 2022-2025 aan te bieden zonder dat deze financieel in evenwicht is. Daarnaast treft u een raadsvoorstel ZBB aan. In dit laatste voorstel vindt u een aantal voorstellen die de programmabegroting 2022-2025 structureel in evenwicht brengen. Beide documenten zijn in samenhang te beschouwen. Deze documenten worden als zodanig aangeboden aan de provinciale toezichthouder, die zijn oordeel hierop baseert.

Jaarlijks biedt het college van burgemeester en wethouders aan de raad een conceptbegroting voor het komende jaar aan. Voor 15 november van elk jaar moet de begroting aangeleverd worden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, onze toezichthouder. Tijdens de bespreking van de perspectiefnota 2022 (een samenstelling van de kadernota en de eerste bestuursrapportage 2021) bleek dat er een structureel financieel tekort was ontstaan in de programmabegroting 2022-2025. Daarin zijn de financiële taakstellingen opgenomen oplopend, in 2025, tot een bedrag van € 2,25 miljoen. Dit is structureel per jaar.

Om tot deze ombuigingen te komen, is een Zero Based Budgeting traject gestart. Dit gebeurde vanwege een motie van de raad om alternatieven te onderzoeken voor de geplande OZB-verhoging in 2023. Tegelijkertijd liep het proces van de toekomstoriëntatie van Buren. Het toekomstprofiel voor de gemeente Buren is vastgesteld door de raad en dient daarmee, samen met onze bestaande strategische opgaven, als een inhoudelijk en integraal toetsingskader voor voorliggende besluiten, zoals het ZBB traject en de programmabegroting. Door steeds te kijken naar ons toekomstprofiel, blijft het grotere plaatje in beeld en kiezen we gericht waar we ons geld aan uitgeven. Met in ons achterhoofd steeds de vraag wat deze keuze bijdraagt aan ons toekomstprofiel.

Dit voorstel gaat over de ombuigingen die het college van burgemeester en wethouders voorstelt binnen het ZBB project en die moeten leiden tot een structureel sluitende programmabegroting 2022-2025. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft daarbij ook goed gekeken naar de voorstellen die de raadsleden ingebracht hebben. We hebben een groot aantal suggesties (denk aan het verkopen van het gemeentehuis, de verkoop van ons vastgoed en de besparingen op de bedrijfsvoering) opgenomen in de voorstellen. Het College waardeert de inbreng van de verschillende raadsleden met betrekking tot de ombuigingen.

2. Doel/meetbaar effect

Komen tot een structureel sluitende programmabegroting 2022-2025.

3. Argumenten

1.1 De voorgestelde ombuigingen zijn in grote mate gebaseerd op het ZBB-onderzoek.

In de afgelopen maanden hebben onze ambtelijke medewerkers hard gewerkt aan het in beeld brengen van mogelijke ombuigingen. Dit deden zij aan de hand van een kader 'wettelijk/niet wettelijk'. De uitkomsten van het ZBB-onderzoek zijn door het college van burgemeester en wethouders gewogen, in het licht van onze toekomstvisie. De verdere uitwerking is te vinden in bijlage 1 en 2.

1.2 De voorgestelde ombuigingen raken in het algemeen niet onze doelen binnen de toekomstvisie en strategische opgaven.

Wij zijn aan de hand van onze strategische opgaven en toekomstvisie (woekeren met ruimte, leefbaarheid en wonen, kleinschalige duurzame economie, sociaal domein en onderwijs, organisatie en samenwerking) nagegaan waar we kunnen ombuigen. We zijn er in geslaagd ombuigingen te vinden die in het algemeen onze doelen binnen de toekomstvisie en strategische opgaven ontzien.

1.3 De voorgestelde ombuigingen gaan voor bijna 75% over bedrijfsvoering.

De raad nam een motie aan waarin het college van burgemeester en wethouders werd opgedragen om bij het zoeken naar ombuigingen rekening te houden met een verhouding 'bedrijfsvoering'/'beleid' van 50/50. Het college van burgemeester en wethouders zal deze ombuigingen verder gaan oppakken na akkoord van de gemeenteraad.

2.1 De voorgestelde ombuigingen leiden tot een structureel financieel evenwicht in de programmabegroting 2022-2025.

Het college van burgemeester en wethouders stelt ombuigingen voor die bijdragen aan het structureel in financieel evenwicht zijn van de programmabegroting 2022-2025.

4. Kanttekeningen

1.1 Een deel van de voorgestelde ombuigingen gaan vooraf door investeringen.

Zowel in het sociaal domein als voor het realiseren van een aantal ombuigingen in de bedrijfsvoering (gemeentehuis, verkoop vastgoed en communicatie, participatie inwoners en ondernemers) gaan de kosten voor de baten uit. Wij gebruiken deze investeringen om met extra menskracht voortvarend te werken aan het realiseren van de ombuigingen. We kunnen dit er kwalitatief en kwantitatief niet zomaar 'bij doen'.

1.2 Bijna 25% van de ombuigingen raken onze inwoners en ondernemers in meer of mindere mate.

Zoals in de bijlagen verder is uitgewerkt, ontkomen we er niet aan om ook ombuigingen voor te stellen die ons beleid en inwoners raken. Wederom hebben we deze zoveel mogelijk ingestoken op het anders organiseren van onze voorzieningen of beleid. We zetten onze transformatie van het sociaal domein verder door versterken onze nuldelijnszorg en preventie. Daarnaast stoppen we met voorzieningen die geen of te weinig effect blijken te hebben en richten we voorzieningen efficiënter in. Meer grip op de kosten en versterking van aansturing, contractmanagement en samenwerking met externe partijen. Daarnaast kiest het college van burgemeester en wethouders ervoor om de lasten van inwoners en ondernemers licht te verhogen om te investeren in wonen en economie.

2.1 De eerste jaren van de programmabegroting 2022-2025 zijn niet financieel sluitend.

De provinciaal toezichthouder redeneert dat wanneer elk jaar in de meerjarenprogrammabegroting financieel sluit, dit hun oordeel vergemakkelijkt. Wettelijk hoeft alleen het laatste jaar van de meerjarenprogrammabegroting structureel financieel in evenwicht te zijn. Het college van burgemeester en wethouders ziet dat zowel de extra inkomsten vanuit de herijking gemeentefonds als de ombuigingen sociaal domein pas in de laatste jaren van de meerjarenbegroting leiden tot een gunstiger financieel beeld. Er is financiële ruimte in de algemene reserve aanwezig om de tekorten van de eerste jaren op te vangen. Tegelijkertijd kunnen extra ombuigingen (vanuit een financieel perspectief) nu leiden tot het terugdraaien van deze ombuigingen in latere jaren. Daarnaast investeren we in de eerste jaren om daarna de ombuigingen te realiseren.

2.2 De toekomst is nog omgeven met financiële onzekerheid

De bijdrage vanuit het gemeentefonds blijft de komende jaren een onzekerheid. Dit komt ook door de voorgenomen herziening van het gemeentefonds. Dit leidt ertoe dat we alle zeilen bij moeten blijven zetten om in de toekomst een sluitende begroting aan de raad voor te kunnen leggen. Welke financiële gevolgen toekomstige verzwaring van taken door bijvoorbeeld de invoering van de Omgevingswet op de lange termijn hebben, blijft onzeker.

2.3 Er moet nog veel water door de Rijn.

De ombuigingen moeten nog wel gerealiseerd worden. Het is van belang met elkaar standvastig te sturen op het realiseren van de voorgestelde ombuigingen middels een uitvoeringsprogramma.

TOELICHTING EN UITVOERING

5. Financiën

Programma	2022	2023	2024	2025
Meerjarenbegroting 2022-2025	€ -1.301.766	€ -2.965.831	€ -1.991.141	€ -498.597
Programma 1 Wonen, werken en recreatie	€ 76.000	€ 76.000	€ 76.000	€ 76.000
Programma 2 Fysieke leefomgeving	€ 153.446	€ 153.446	€ 153.446	€ 153.446
Programma 3 Sociaal domein	€ -20.000	€ 46.900	€ 1.316.900	€ 1.321.900
Programma 4 Sport, cultuur en onderwijs	€ 6.684	€ 423.249	€ 631.531	€ 631.531
Programma 5 Inwoners, bestuur en veiligheid	€ 18.000	€ 18.000	€ 39.500	€ 39.500
Programma 6 Bedrijfsvoering	€ 644.825	€ 1.135.825	€ 1.235.825	€ 1.285.825
Totaal voorgestelde bezuinigingen	€ 878.955	€ 1.853.420	€ 3.453.202	€ 3.508.202
Saldo inclusief voorgestelde bezuinigingen	€ -422.811	€ -1.112.412	€ 1.462.061	€ 3.009.605

6. Communicatie

Het college communiceert via een persbericht over de programmabegroting 2022 en de programmabegroting 2022-2025 en de ombuigingen die zij middels dit voorstel aan de raad presenteert. De programmabegroting 2022 en de meerjarenbegroting 2022-2025 zijn te lezen op www.buren.nl. Daarnaast is er ook een programmabegroting in één oogopslag beschikbaar.

7. Uitvoering en planning

Het college van burgemeester en wethouders voert de programmabegroting 2022 en de programmabegroting 2022-2025 uit. De programmabegroting 2022 en de programmabegroting 2022-2025 inclusief dit voorstel voor ombuigingen (begrotingswijziging) worden voor 15 november 2021 aangeboden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. Het college van burgemeester en wethouders stelt een 'Implementatieplan ZBB' op om de ombuigingen daadwerkelijk uit te voeren.

Evaluatie van beleid en financiën vindt plaats via bestuursrapportages en de jaarrekening 2022. Het college van burgemeester en wethouders neemt zich voor om in de bestuursrapportages en jaarrekening 2022 in het bijzonder aandacht te besteden aan de voortgang van de ombuigingen.

8. Participatie

Niet van toepassing bij het opstellen van dit voorstel als zodanig. Bij de uitwerking van beleid betrekken we zo nodig inwoners en ondernemers.

9. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Bijlagen:

1. Overzicht van ombuigingen die beleidsmatig van karakter zijn;
2. Overzicht van ombuigingen in de bedrijfsvoering;
3. Begrotingswijziging voorgestelde ombuigingen ZBB;
4. Raadsbesluit.

Inlichtingen bij:

Naam	N.van Domburg
Domein	Bedrijfsvoering